

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Cân Okur Fâtih

جان اوقور فاتح

۲ زى القعه ۱۴۴۷

Kara bir gün

قرا بر كون

“Gün karanlıkla başlar”

كون قرا ثقله باشلار

Bir gün rahmetli Nasreddin Hoca'ya sormuşlar, hocam demişler ‘kıyamet ne zaman kopacak?’ o da hiç tereddüt etmeden cevap vermiş, hanım ölünce demiş küçüğü ben ölünce de büyüğü kopacak. Düşününce insan, her birimiz için hayati bir önem teşkil eden bir sorunun böyle bir cevabına ulaşmanın hayretine düşmeden edemiyor. Düşünmek de tıpkı düşlerimizde olduğu gibi bu gibi düşüşlerden geliyor olsa gerek, düşmeden düşünemiyoruz maalesef. Ölümün hâli hazırda bir kıyamet olduğunu ve aynı zamanda yalnızca kendi canımızın değil sevdiğimiz bir başka canların kaybının da küçük de olsa bir kıyameti kopardığını duyabiliyoruz. En nihayetinde anladığımız, kıyametin (buna big bang, büyük yok oluş da diyebilirsiniz) küçüğüyle, büyüğüyle, enine boyuna, can sahibi olan her bir varlıkta büsbütün kopacak ve zaten hâli hazırda kopmuş ve kopuyor olmasıdır.

Ölüm ya bize ya da sevdiklerimize bir gün gelecek ve ne zaman gelip çatacağını hiçbirimiz bilmiyoruz fakat tüm bir dünyanın kayıtsızlığında sayısız kıyamete şahitlik etmiş bir Filistinli adamın; bir başka şehre bombalar düşerken, kıyamete henüz alışkın olmayan İsraili bir kadının panik bir halde dehşete kapıldığını gördüğünde onu teskin etmek için ‘korkma ey İsrail kızı ölüm bir defa gelecek’ dediğini ve bunu rahatlıkla, tok bir sesle söylediğini duyuyoruz. Anlam, ancak deneyimle birlikte asıl manasına kavuşuyor olsa gerek. Herbirimiz için büyük kıyamet yalnızca bir defaya mahsus olmak suretiyle kopacak. Ancak küçüklerini göz önünde bulundurduğumuzda, kendi yaşamını yitirmeksizin yaşayabileceği irili ufaklı felaketleri düşündüğünde insan, nasıl da

bir başka insanlarla bağ kurmaksızın yaşayamayacağını, ancak bir başkalarıyla birlikte ve beraber var olduğunu görüyoruz.

Olağanüstü bir hâli tertip edebilmeniz için —belki bu küçüğünden bir kıyamet de olabilir- evvela olağan olan'ın nasıl bir hâl olduğuna dair bir fikir edinmeniz gerekir. Görüyoruz ki çoğu zaman kendi deneyimlerimiz için olağanüstü olarak adlandırdığımız hadiseler ve onların meydana getirdiği ağır yaşam hâlleri bir başkaları için gayet olağan, gündelik meşguliyetler dahi olabiliyor. İnsan son birkaç asırda anlamın bilinçli sınırlarıyla o kadar meşgul oldu ki, hakim gücün ortaya çıkarmış olduğu psikolojik yöntemlerden biri olan ve bugün karşımıza “bilişsel davranışçı yaklaşım” olarak çıkan ekolün 1990'lara değin insanın duygusal bir canlı olduğunu ihmal ettiğini ki hatta yok saydığını biliyor olmak kelimenin tam anlamıyla insanın ciğerini yakıyor. Şaşırtıcı olan ise bugün dahi uzman kisvesi altında orada burada boy gösteren ve hatrı sayılır şöhrete sahip olan insanların bilincin sınırları içinde kavranan anlam'a dikkat çektikleri kadar; ağır yaşam hissiyatlarının doruklarında karanlıkta kalan anlamın ve mananın aslen oradan kök verdiğine; hissiyata, davranışa yön veren arzunun ağlarının ise tam da buralarda en diplerde, en uçlarda, ışık almamış, üzerine düşünülmemiş mahallerde örüldüğüne dikkat çekmiyorlar.

(Niçin yapamıyorlar peki bunu, kendileri de kendi karanlıklarından kaçtığı anahtar tıpkı bir zamanların bir ahmağı gibi karanlıkta kaybetmiş olmasına rağmen aydınlıkta aradıkları için olabilir mi, benzeri bir hükmün aynı zamanda benim içinde geçerli olduğunu aklınızda tutmanızı isterim. Tam da malum olaylar ülkemizde cereyan ediyorken, henüz daha gerçekleşmiş olduğundan haberim dahi yokken, belki zamanın ruhunun (canının) toplum dahilindeki herbir ferde sirayet etmesinden olsa gerek, aklımın başımdan bir müddet için gittiğini ve bir baş dönmesi halinde kendi karanlığımdan kaçacak oyunlara başvurduğumu, haberi aldığım günden itibaren yazmaya başladığım metnin içinde yer yer kaybolarak yer yer boğularak daha geniş bir zamana yaydığımı duymanızı isterim.)

Derinden duyumsadığımız şu son günlerde ülkemizde meydana gelen felaketler ve onların bir kalbe ve bir akla (başta olmak suretiyle) sahip olan herbirimizi içine çektiği o dehşet yüklü hissiyat; özellikle failerin yaşını hesaba kattığımızda tanık olduğumuz vahşetin artık yalnızca televizyonlarda izlediğimiz haliyle değil de; gerçekten, bizzat, yanı başımızda gerçekleşiyor olması, gerçekleşecek ve çoktan gerçekleşmiş olmasının dehşetidir. Tehlikenin, yani cânice sorgusuz sualsiz haksız yere cana kıyan canavarların türetildiğini bir yerde yaşıyor olmanın uyandırdığı tehdit; onun günü gelince bize de sıçrayabilme ihtimali, vuku bulan olayın kaygısıyla birlikte savrulduğumuz dorukta belki birçoğumuzu aşına olmadığı, ayak dahi basmadığı diyarlara götürmüş; varlık, canlılık oldu olası nasıl bir hududa varmışsa, acının menzili ne

denli genişlemiş, cana sualsiz varan yaratıklar ne denli azgınlaşmış, vahşetin uyandırdığı dehşet hangi uca varmışsa belki de bizlere dünyanın kaç bucak olduğunu eninden boyuna tattırmaya meyletmiştir..

Bugün bir toplum olarak içinde yaşadığımız hâli belirli bir anlam zeminine oturabilememiz için onun nereden, nasıl bir kaynaktan köklendiğini biliyor olmamız gerekir. Öncelikle şu son yaşadığımız olayların, yani artık yaşça yasalar gereği çocuk olarak kabul gördüğümüz fakat herbiri akil baliğ olup suçun sorumluluğunu en az bir yetişkin kadar taşıyabilecek olan gençlerin açığa çıkardığı dehşetin, nereden geldiği ve aslen neye benzediği olmalıdır. Tüm bu yaşananlar bizi resmen bir savaş mahaline yeniden savurmuşsa eğer, asıl savaşın şah çekmek, başı yerinden etmek olduğunu ve en önemlisi tüm bunları yaşıyorken aklımız başımızdan gideli —baş düşeli— epey bir zaman geçtiğini hatırlamak zorundayız. Artık piyonlardan, kale ve vezirlerden bir süreliğine odağımızı çekmeliyiz. Yazının başlığından da anlayacağınız üzere kara gün geldi çattı, ama biz tam da bu kara günün gelip çatmasının, açığa çıkaracağı ki zaten çıkardığı hüsrani, duygu yoğunluğunu, ıstırabı bilinç alanında taşıyamayacağımızı düşündüğümüz için günlük yaşam içerisinde bize bu belayı musallat edenlerin belirlediği meşguliyet alanında “bir oyunun/uyuşmanın” içerisinde vaktimizi heba ediyoruz.

Kara bir gün ne demek, geceyi güneşin batmasından anlıyor ve idrak ediyoruz, eskiler güneş batınca yeni bir günün başladığını bilirdi, akşam ezanı okunduğunda takvimler bir yaprak çevrilir, yeni bir güne başlanır saatler on ikiye ayarlanırdı, asırlar önce saat kuleleri daha henüz dikilmeden insanlar günü on iki saat olarak yaşardı. Çok mu eskide, çok mu karanlıkta kaldık. Günümüz karardığından bu yana belki de, karanlıkta olduğumuz için, göz gözü görmediği için, yaşananı ışığa-şuura getiremediğimiz ve aşktan, ışıktan mahrum bırakıldığımız için bırakın idrak etmeyi anlamaya tenezzül dahi etmiyoruz.

Yaşadığımız toprakları miras aldığımız saltanatın “baş şehri” olan İSTANBUL düşman kuvvetlerince işgal edildiği zaman, dönemin münevverlerinden olan rahmetli Süleyman Nazif olayın vahameti nakletmek ve şehre üşüşen karanlığı ışığa, şuura getirmek adına “KARA BİR GÜN” adlı o meşhur yazıyı kaleme alır. Yalnızca tek bir sayfa olmasına karşın bugün içinde bulunduğumuz günlerde dahi kıymetini bilmemiz gereken o metinde “zamanın ruhunu” baştan sona tahlil eden Nazif; yüzlerce yıl birlikte yaşamış olduğumuz komşuların günümüz İstiklâl caddesinde boy gösteren Fransız generalini ayakta alkışlamasını omurgasızca bulurken, bir zamanlar krallarını (başlarını) esaretten kurtarmış olduğumuz milletin ise bu hamlesini eş derece bir sadakatsizlik olarak addeder. Ve o kara günde yaşananların evvela o baş şehrin can verdiği ülkenin ferdleri olan bizler için ise MÜSTEHAK olduğunu söylemekten geri durmaz. Gün gelip çattığında, karanlığın asıl müsebbibi olan ihmal ve ihanetin kendini

asırlar boyunca alelade bir şatafatın, zevk ve süsün ardına nasıl sakladığına ve giderek bir çığ gürleşen zifiri karanlığın vakti gelince nasıl da bir kıyamet gibi koptuğuna şahitlik ederiz.

Bu metne verilen başlık yaşadığımız son birkaç asrın sorunlarının tam merkezine yerleştiriyor kendini. Bugün bile nerede olursa olsun irili ufaklı savaş mahalline çevrilmiş her bir toprak parçasında harlanan ateş, bir zamanlar gerçekleşmiş ve hala sona ermemiş olan iki cihan harbinin devamı niteliğindedir. Bizler nasıl onları tasnif etmek için ikiye ayırıyor olsak dahi vaktin birinde bir savaş başlamış ve hala sona ermemiştir. Nasıl kendi yaşadığımız ülkede yer yer hudutta çarpışmalar gerçekleşse de, henüz topyekün bir mücadeleye girişmediğimiz için kendimizi bir savaşın içinde kabul etmiyoruz. Fakat bir zamanlar son Osmanlı mebusan meclisinin üzerine yemin ederek tüm bir dünyaya ilan etmiş olduğu ve aynı zamanda İstiklâl Marşı'nda cennet vatan olarak geçen Misak-ı Millî hudutlarında kanın gövdeyi çoktandır götürdüğünü biliyoruz. Gerçekleşen çarpışmanın bugün için yanı başımızda sınır kabul gördüğümüz alan içinde gerçekleşmiyor olması ondan uzak olduğumuz anlamına gelmiyor, tam da bu sebeple savaşın niçin hiç bitmediğini anlamak zorundayız.

Okullarda birbir ardına meydana gelen felaketlerin herbirimizi derinden sarstığı ve epeydir uzak durduğumuz o dehşetli mahâlle bizleri yeniden savurduğunu görüyoruz. Şubat depreminde benzer bir hissiyatı ve panik hâlini ülkece duyumsamış olsak dahi idrak alanımızda yine de bir doğal afet olarak adlandırdığımız için böylesi bir karanlığa düşmemiş bu denli anlam ufkuna oturmaya umutsuzluğun diyarına savrulmamıştık. (Aklımız başımızdan gitti gideli meydana gelen felaketleri maalesef aklımız almıyor.) Fakat her iki olayda da açıkça anladığımız şudur ki biz bu topraklarda yaşayan insanlar olarak başımıza gelecek olan belalara her defasında hazırlıksız yakalanıyor ve aldığımız tedbirlerin yetersizliğiyle boğuşmaktan öteye gidemiyoruz, bir çözüm üretmedikçe de giderek derinleşen karanlığın içine çekilip kayboluyoruz.

Şu kara günleri bir zamanlar İstanbul'da beliren karaltıyla beraber naklediyor olmamın sebebi, aklımızı başımızdan alan olayların ürpertisini duyuyorken yaşadığımız baş dönmesinin tam da bir zamanlar kaybetmiş olduğumuz baş'a dönme çağrısına verdiğim karşılıktır. Bunun bir zamanlar Batı'nın üstünlüğünün kabulüne delalet eden ve o güne değin hakim olmuş yasayı büsbütün delen Tanzimat Fermanı'nın (1844) ilanını ile köklendiğini ve İstanbul'un işgaliyle de tam anlamıyla bir vücuda kavuştuğunu aklımızda tutmalıyız. O kara günden bugüne üzerine güneş doğmamış ve hala karanlıkta olan İstanbul'un kıymetini şuradan duymanızı isterim, bir zamanların Osmanlı saltanatı gibi cihan hakimi olmuş muzaffer Roma'nın —sonraları bizlere Bizans olarak aktarılmış olan imparatorluğun— yani Hrsitiyanlığın kalbi, idi İstanbul, baş şehri, idi. Ve kalbin

hayatini canlı organizmadan bildiğimiz üzere, yaşamı mümkün kılacak olan kanı pompaladığını, onsuz var olan bir canın anlamı olmadığını, onsuz aklın baştan gideceğini hatırladığımız gerekir.

Gel gelelim yine gün'ü geldiğinde koca bir imparatorluğa can veren bu kalbe öyle bir hançer saplandı ki, gün birileri için öyle bir ağardı yahut birileri için öyle bir karardı ki o hançer İstanbul'un baştan başa silüetini değiştirmekle kalmadı, başka bir yasaya tabi olan mabedleri de baş'tan sona değiştirecek inkılapları uygulamaya koydu. Çünkü bu saltanatlara kalp ve baş görevi gören şehre ister karadan yaklaşın ister denizden onun silüetinin baştan sona değiştiğini görebilirdiniz. Bu da şehrin anahtarının ele geçirildiği; şehrin el ki hatta baş değiştirdiği anlamına gelirdi, yani bir koltuğa iki karpuz sığmayacağı deyişini olanca bütünlüğüyle ele alırsanız, birinin başa geçmesi yek diğerinin başını gövdeden eder, bir gücün ele alınabilmesi için bir zamanlar o güce sahip olanın yıkımı zorunludur. Burada şu noktayı netlikle duymanızı istiyorum, o kara gündenden bu yana İstanbul'a güneş bir daha hiç doğmadı. Birileri ak ve kara arasında ara bir renk olduğuna bir geçiş olduğuna gafil, ahmak ve hain olan bizleri onlarca yıl inandırmış olsa dahi biz bugün baş şehrin ele geçirildiği vakit üzeri örtülen tasvirlerin yeniden açıldığını görüyoruz. Dinler arası diyalog adında 1973'lü yıllardan bu yana üreyen fıkra niteliğindeki gerçekleştirmeler bir koltuğa iki karpuz sığabileceğine bizleri inandırmak istiyor. Yine Nasreddin Hoca'nın kazanın ha doğurdu ha doğuracak adındaki fıkrasını hatırlayacaksınız; ak mı beyaz mı, İstiklâl mi tutsaklık mı? Gri ve demokrat!

Çünkü bugün olağandışı olarak tariflediğimiz ve toplum nezdinde artık aşına hâle getirildiğimiz olayların karaltısı, o "kara gündenden" itibaren daha bir devleşerek geliyor. Örneğin tam da okullarda yaşanan vahşetlerle birlikte ülkeyi dönen, artık halka mal olmuş ve samimiyet kazanmak için öncesinde binbir türlü kumaşa ve güzel örtüye bürünmüş olan bilindik isimlere dikkat ettiğinizde ya da takip eden günlerde fethin sembollerinden biri olan Ayasofya'da açılan bayrağa baktığınızda ki bayrağı açmalarının nasıl bir lüzumu var anlamak zor açıkçası çünkü dikkat ederseniz ilgili tapınağın giriş kapısında dönemin imparatoru Konstantin güya İsa'ya secde eder, yani bir insana, bir peygambere secde eder. Tüm bunların serseri bir tesadüfe bağlı olmaktan oldukça uzak olduğunu görmeyi isterim.

"Ser" Farsçada "baş" anlamına gelir ona -seri eklediğimizde ise başı boş anlamına geliyor. Daha önce siz hiç, bir hayvan için serseri yakıştırmasını uygun gören birine denk geldiniz mi, nadirdir çünkü ancak hayvanlar başı boş, ipi salınmış olur, insan için bir ifade kullanılacağı zaman ise ona serseri denilir.

Bugün, tıpkı okullarda yaşanan katliamlar sonucunda gerek başı boş bırakılmış yahut serseri, yasa tanımayan, hayvani kökünden arınamamış mahlukatların

açığa çıkardıklarında ya onların ailesini suçluyoruz ya kendilerini suçluyoruz ya da yaşadığımız hâlin ülkedeki —elbette dünyadaki— mevcut sistemin açığa çıkardığı yekpare bir sonuç olarak görüyoruz. Fakat gözden kaçırdığımız, her defasında —tabii haklı olarak— vahşeti hazmedip anlamlandıramadığımız için, bir deprem, bir felaket gibi cereyan eden olayın harlı ateşiyle dolup taşıyor, azgınlaşıyor, kızgınlaşıyor, bozguna meylediyor ve belki de onu taşıyamadığımız için, bir sonuç üretmediğimiz, kendimizi çaresiz hissettiğimiz için kuzgunlar üşüşüyor, olanca lavı kusacak bir yer arıyoruz... Suçlayacak birilerini arıyoruz, çünkü ortada hiçbir suçu olmaksızın katledilen insanlar var, bir suç var, bu herbirimizin yüreğini dağlıyor. Bir zamanlar bir mücadelenin sonucu olarak yurt edindiğimiz topraklarda hakkından geldiğimiz canavarların olanca vahşetiyle yeniden hortladığını görüyoruz. Korunaklı bir yaşamın en temel güvencesi olan yasanın, erkin, erkânın söz alanının büsbütün delinmesinin verdiği dehşetle birlikte kara bir deliğe, deliliğe doğru sürükleniyoruz. Eğer tüm bunları “dile” getirebilecek olsa idik, sözümüz herbir kılıçtan daha keskin olacak delideki deliği dile getirip dolduracaktır, ne fayda, baş gövdeden, can bedenden ayrılalı gün kararalı o kadar çok zaman geçmiş ki...

Şuraya dikkat çekmek anlamlı olacaktır ki hiçbir insan başı boş değildir, öyle sanıldığı ve maalesef inandırıldığımız üzere, yine modern bir mitoloji olan biyolojinin söz alanında kendine ifade bulmuş “canlı hücrelere sahip olmamızdan kaynaklı olarak” dürtüye tabii yaratıklar değiliz; birinin serseri olması onun başını çeken birilerinin olmadığı anlamına gelmez. Çünkü insan efendisi olan bir canlıdır ve tamamıyla hayvani köklerine bağlı olarak yaşamaz çünkü bu mümkün değildir, en ilkel kabilelere dahi baktığımızda mahrem yerlerini örttüklerini görürsünüz. Bu örtü, tam anlamıyla üzeri örtülen gerçeğe aramızda beliren bir çatlağa işaret eder, konuşmak, dile taşımak gerçeği sakatlamayı, ondan mahrum kalmayı gerektirir ve tabii en az çarpıtılmış hâliyle erişilebilecek oluşunu da açığa koyar. Konuşan bir varlık olmak ağızda, gözlerde, burunda, kulaklarda, göbekte ve mahrem bölgelerde beliren deliklerde olduğu gibi, dilli bir canlı olmayı gerektirir. Dananın kuyruğu tam burada kopuyor, şunu söylemeye getirmiyorum, birileri o çocukları bizzat temas ederek yetiştirdi yahut emirler vererek o suçu işlemeye meylettirdi. Bunu yapması için onu tanımaya dahi gerek yok, inanın yok. Olayların gerçekleştiği coğrafyalara bakın, elinize bir tarih atlası alın tam da o bölgede meydana gelen savaşları işaretleyin tarih de düşün ne göreceksiniz? Deprem gibi bir felaketin de o coğrafyada meydana geldiğini göz önünde bulundurursak asıl faili nerede aramalıyız sizce? Öncenin yaralarını sarmaksızın bir başka yaraların onun üstüne eklenmesi, meydana gelen felaketlerin uyandırdığı dehşet hissiyle beraber ne yapacağını bilemeyen oradan oraya deli dana gibi savrulup içineki ateşi kusacak yer arıyor gençlerimiz. Peki onlara kim nasıl bir yön veriyor, temas etmeksizin onlara nasıl temas ediyorlar, nasıl olup da onları bu başı boşluğundan istifade ederek azgınca faaliyetlere sürüklüyorlar?

Çünkü bakın deprem gerçekleştiğinde, konuyla ilgili okumalar yaparken 99 depremi ertesinde yazılmış bir yazıya denk gelmişim ve orada tam anlamıyla şu yazıyordu; biz depremle birlikte meydana gelen bir felakete tanıklık etmedik, yer kürenin serseri bir tesadüfe bağlı olarak gerçekleşen hareketiyle meydana gelen bir yıkım değildi bu; biz o gün tam anlamıyla ahlaki bir yıkımın tebarüz etmesine, şahit olduk daha bariz, daha belirgin bir hâle geldi o yıkım; sonuçlarını yaşadığımız, yukarda ifade edildiği gibi, eylemlerimizin bir sonucu olarak meydana geldi, bunu hem yer ve göğün hareketlerinin insani eylem, fikir, zikir ilişkisi bakımından hem de ne zaman ortaya çıkacağından bihaber olduğumuz afetlere ne denli hazırlıklı olduğumuz bakımından düşünebiliriz.

Biraz akıl yürütmek gerekirse, örneğin bir insan başka bir insanın şakağına silah dayadığında ve onu tamamen haksız bir sebeple sırf ahlaki bir zafiyet gösterdiği, dünya hayatı söz konusu olduğunda kendi çıkarını gözeterek onun canına kıydığında, hak ve hürriyetini şuarsuz ve şerefsiz bir şekilde gasp ettiğinde onun bir katil olduğunu biliriz. Hatta bu yaşadığımız topraklardan bu gibi insanların yaşadığı köylere de “katil köy” derler ve toplumsal bir dışlamayı beraberinde getirir. Fakat asıl düşünmemiz gereken nokta tam da burası, şubat depreminde ne kadar insanın canına kıyıldı, ne kadar insanın şakağına bir silah dayandı ve tamamen yolsuz, erkansız, yersiz, gereksiz ve yabani bir sebeple yaşamına son verildi, düşünün... İstanbul’u düşünün, deprem olasılığı barındıran vilayetleri düşünün...1960’dan bu yana inşa edilen binaları, okulları, hastaneleri bir bir inceleyin, grafiğe dökün, göreceğiniz tek bir husus var o da şudur ki katillik bir veba gibi ve en kötüsü bir güzelin maskesi altında salınıp döllenmeye devam ediyor.

Niçin katil olmak ile bir vebayı eşdeğer bir zeminde görerek tartışmayı genişletiyorum peki? Çünkü şu an dünyada hakim olan yasanın; mevcut gücün ele geçirildiği ikinci cihan harbinin altın vuruşu olarak ifade edilen ve bir vuruşma hukukuyla, bilmem insan haklarıyla zerre kadar uyuşmayan bir galibiyet ile meydana geldiğini biliyoruz. Ve bu hakim güç o gün bugündür, her günü karartmaya gayret ve devam ediyor. Karanlık, bir malum güne sirayet ettiği gibi ardı sıra gelecek olan günlere, aylara, yıllara ve hatta asırlara da bir virüs (veba) gibi salınmaya, zerk olunmaya devam ediyor. Ve hakim gücün iki cihan harbi ardında, mağlup olan yahut mağlup kabul görülen devletlere de zorla boyun eğdirdiğini onlara demokrasi özgürlük adı altında kumaş değiştirip kendini adice güzelin ardına kamufle ettiğini böylelikle ortalama zekanın düşün haddini, ufkunu belirlediğini görüyoruz.

(1960’dan bu yana, kendi ifadeleriyle bir parmak solda oldukları için idam edilen diplomatlardan bu yana Türkiye’de demokratik bir seçim olduğuna kendinizi nasıl inandırılıyorsunuz? 60’dan bu yana modern kolonyalizm olan,

bizzat şehir halkını köleleştiren turizmin bu denli yaygınlaşmasına rağmen nasıl oluyor da insan haklarından bahsedebiliyorsunuz; ak ve kara arasından bir ara bir renk vardır, bir koltuğa iki karpuz sığar ve yaşasın kazan ha doğurdu ha doğuracak masalı!)

Bunun ne demek olduğunu biliyor musunuz? Soluduğunuz hava sizi bir katile dönüştürüyor ama sizin bundan zerre kadar haberiniz yok, ne kadar ürkütücü değil mi, belki de en az gencecik çocukların bir okulu basıp rastgele kurşun yağdırması ve en korkuncu bakın bundan bir oyunmuşçasına zevk alması kadar...

Daha karanlık ve ateşli günler bizleri bekliyor dediğimde bir savaş meydanını da zihninizde canlandırabilirsiniz, felekten çaldığımız bir gecede yârin koynuna varmayı da burası size kalmış. En önemlisi nasıl bir gaye ile bu savaşı, sevişi yürüttüğümüz olmalıdır. Katliamı gerçekleştiren faillerden birinin kendini yalnızca İngilizce ile ifade ettiğini ve tüm bunları yalnızlığından kaynaklı olarak gerçekleştirdiğini görüyoruz ve eğer doğruysa şayet yine İngilizce konuşan bir kız çocuğunun malum şahıstan kız arkadaşım olarak bahsettiğini, üçlü bir ilişki yaşadıklarını söylediğini duyuyor hatta şahsın etek giyerek çektiği bir videoya da rast geliyoruz. İnternet üzerinde taradığım kadarıyla ona otizm tanısı koyanlar mı dersiniz, otizmlili olduğu düşünülen kaynaştırma öğrencilerin artık okullara alınmamasını savunanlar mı dersiniz... eylemleri bir tutmak burada anlamlı olmayacaktır fakat bastığımız ateşi niçin olduğu gibi kusmak zorundayız ki belki ahmak ve serseri olduğumuz için olabilir? Okuduğum kadarıyla katliamı gerçekleştiren fail yıllardır içinde biriken ateşi saçarak görünür olacağını, onu yakacağına bir anlamıyla bir başkasını yakması gerektiğini düşünerek tüm bunlara girişti ancak onun çoktan erk'i kaybettiğini, onda bir delik açıldığını, kelimenin bir yanıyla delirdiğini, yalnızca İngilizce konuşarak kendini ifade ettiğini ve yine aynı lisanı konuşan kız çocuklarına "kız arkadaşlık" yaptığını duyuyoruz. Tam da bu noktayı 1844'den İstanbul'daki kara güne, kara gündenden 1960'daki demokrasi lağvına ve nihayet son günlerde idrak ettiğimiz karaltıya bağlıyor olacağım.

Söz konusu fermanın ilan edilmiş olduğu yıllarda meydana gelen baş dönmesinin bizzat kanıtlarını bugünde bulabiliriz. Çünkü söylediğim üzere bir tarih bilincine sahip olmaksızın bugünü duyumsamak istediğimizde bir başkalarının anlattığı masal ve mitologosların içinde kaybolmamız kuvvetle muhtemeldir. Örneğin hiç düşündünüz mü, bir zamanlar emmi oğlu, teyze oğlu diyerek hitap ettiğiniz akrabalarınıza bugün niçin Fransızca bir ifade olan kuzen hitabıyla sesleniyorsunuz? Ya da birine bir durumu naklettiğinizde, anlattığınızda onu Türkçede bir zamanlar o manada hiçbir karşılığı olmayan "paylaşmak" (share'den geçmiş bu da) tabirini kullanıyorsunuz? Ve en kötüsü niçin bir İstiklâl Yürüyüşü'müz yokta Fransızca yürümek anlamında bir

marşımız var ve neden Mehmetçik— bir zamanlar bizim himayemizde olan ve günümüzde işgal altında olan Mekke ve Medine’yi terk edip başsız bırakmamızı isteyen saltanata karşı rahmetli Fahrettin Paşa ben bıraksam küçük Muhammedler bırakmaz, Mehmetçik bırakmaz diyerek tarihte ilk kez orada dile gelen Mehmetçik tabiri— marş marş diye yürüyor? Tanzimat Fermanı’ndan sonra kurulan jandarma teşkilatındaki Jandarma niçin Fransızca? Fransız generali günümüz İstiklâl caddesine niçin girdi?

Şimdi burada bu basit birkaç örnekle beraber şunu olduğu gibi anlamamızı istiyorum, anadoluda yahut doğuda bir çocuk ya da kadın istismar edildi mi onun başına çöktüler denir, başına çökmek ırzına geçmektir, aynısı bir erkek için söz konusu olduğundaysa da onu deldiler anlamında cinsel farkın gözetilerek dişileştirildiği söylenir, en kaba yerel tabiriyle bir deliğe sahip olan topa benzetilir. Yasanın delinmesi demek erkin, erkânın, erkekliğin elden avuçtan gitmesi, başın gövdeden ayrılması demektir. Artık bir zamanlar secde ettiği, ilah bildiği gücün yetki alanından bir başka gücün faaliyetine geçilmiş, biat edilmiş demektir. O yüzden bugün için yaşadığımız topraklarda bir erk’e sahip olan birilerini görmek bu kadar zor, bir zamanlar başlarına çöken belayı görmeksizin yaşadıkları için, yalnızca bir ilaha secde ettikleri ve böylelikle bir hakimiyet alanı bir beylik kazandıkları yerden, Tanrı’nın öldürüldüğü mahalle, hadi buna Yahudi Freud ya Hristiyan Jung gibi baba deyin, babanın öldürüldüğü mahalle fırlatılmış olmalarıdır, yani Hristiyanlaşmış ve Yahudi kavimlerin hakimiyet alanına girmiş olmaları demektir. İstanbul, Mekke ve Medine’nin başına çökülmüştür, Hicri takvimin hicret ile başladığını bilenler bunu burada iyice kavramalı, tüm bunlar müslümanların ikinci defa hicret ettiğini gösterir, kim bilen bunu!

Bir zamanlar yaşadığımız topraklarda ne Fransızca adıyla jandarma teşkilatı ne Grekçe adıyla polis teşkilatı vardı, çünkü burada yaşayan insanlar başlarının bir yasayla bağladıkları için 1844 yılına, o malum fermana değin ‘serbest’ başı bağlı olarak bilinirlerdi ve devlete haraç vermez, ata binebilir, kılıç kuşanabilirlerdi dolayısıyla da onların olduğu yerde ‘baş başa bağlı başta kanun-u ilahiye bağlı’ şiarı mukim olduğu için başka bir teşkilata gerek duyulmazdı fakat ‘serbest’ olmayanlar ne ata biner, ne kılıç taşırdı ve haraç vermekle mükelleftiler. Gel gelelim bu sınıflara ayrılmış toplumun başında Müslümanlar, Türkler varken sonundaysa Yahudiler vardı, birileri başı yerinden ettiğinde başa geçtiklerinde, başa çöktüklerinde, bir zamanlar en aşağıda olanların günümüzde ve bahsedilen tarihlerden bu yana başta olduğunu akılda tutmamız gerekir. Hatta ikinci sırada olan Ortodoks Rumların bu ferman üzerine biz şimdi bunlarla —Yahudilerle— eşit mi olduk diyerek saraya bildirdikleri sitemlere de ulaşıyoruz.

Şimdi diyeceksiniz ki bir erkek ya da kız çocuğun küçük yaşta kendi kavminden biri tarafından uğradığı cinsel istismar ile onun küçük yaşta alınan erkekliği, çiğnenen namusu, filiz vermek üzere gayri iradi (farkında olmaksızın) kökleşen ahlaki davranışı ile bir milletin baş şehrinin düşmesi, namus bildiği kutsal şehirlerindeki hakimiyetini kaybetmesi arasında nasıl bir bağ vardır. Psikanaliz yani can çözümlerini deneyimim süresince bizzat, bilmüşahade tanık olduğum bir şey varsa o da kendi yazgısını okumaktan mahrum bırakılmış insanların bir zamanlar başlarına çöken belânın tesirinde kavru olarak bir şahsiyet ve anlam alanı geliştirdikleri ve onu okuyamadıkları, ikrar edemedikleri, karar kılamadıkları takdirdeyse bir zamanlar onlar güçsüz bir halde iken başlarına çöken hadiseyi aynen tekrar etmeye mahkum olmalarıdır. Burada Freud'un akıllıca farkına vardığı hususu da hatırlamak gerekir ki birinin başına çökmek için ille de cinsi bir münasebette bulunmak gerekmez, örneğin çocuk yaşta cinselliğin kavga yoluyla da deneyimlenebileceğini duyarız ondan. Nasıl psikanalizde Freud'da Lacan'da gücü, erki, ânı kuran erkânı bir cinsi uzuv ile anlatıyorlar ise, halk tabirinde sıkça rastladığımız yerden, güç yoluyla mağlup olduğumuz düşman kuvvetin yasına tabi olmak zorunda olduğumuzda esasen erk'imiz, erkânımız, erkekliğimiz elimizden alınır ve artık güç er'işimimiz dahilinde olmaz. Ona erişmek için ise bir zamanlar Fransız saraylarında kralın cinsi zevk ve eğlencesi için hazır bulundurduğu yetişkin erkeklere atıfla kullanan kavramı Türkçesiyle söyleyecek olursak nonoş olmanız gerekir.

Gücü bir başkalarının ona tandığı meşruiyetle ele geçirmiş olanların erkek olduğunu mu sanıyorsunuz? Ya da bir gücün, fallusun, babanın sözde ölümü üzerine taşlaşarak —tıpkı ilk putların oluşumu gibi— yasa haline gelen heykelin ardına saklanarak söz hakkı sahibi olanların bir erk'i olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Demek istediğim gücün hakimiyeti altında olan bilinir ve görünür alanlarda belki 1960'dan yahut 80'den bu yana bir erk'e, erkâna, erkeğe rastlamıyoruz, rastlıyor olsak dahi onun tez zamanda başını gövdesinden ayırırlar. Ha evet, başı gövdeden ayrılmıyorsa ve bugün için gücü hala elinde bulundurarak bir erk iddiasında ise onun derhal hangi kralın nonoşu olduğunu düşünmemiz gerekir.

Erini, erişimini, erkini, erkanını kaybetmiş; başına sarılan belayla birlikte baş şehri kaybetmiş, kutsal şehirlerini kaybetmiş, başına çökmüş, akli başından gitmiş olan bir milletin; tam da bu başa çöküş hadisesinin toplum içi deneyime sirayet etmesinden kaynaklı olarak; bir zamanlar tabi olmak zorunda olduğu hakimiyetin, yasanın, gücün nişanesi olan ahlaki davranışı aynen tekrar etmek zorunda olduğunu görürüz; bu da her dakika başlarına cinsi bir çöküşün geleceği anlamına gelmektense kendi içerisinde ahlaki bir yozlaşmayla, bir zamanlar tabii olduğu erkânın haricinde bir söz alanıyla belirlenmesiyle sürdürülür. Kelimenin bir anlamıyla başına çökülen millet birbirine düşer;

başına neler geldiğini okuyup, ikrar edip, karar kılmadığı, karanlığı ısıtıp şuura getirmediği müddetçe kendi içerisinde o malum hadiseyi tekrar etmeye mahkum olur ve bunu bilincin sınırları içerisinde idrak etmeksizin yapar.

Kendi kavmi içerisinde hemcinsiyle çocuk yaşta kurduğu cinsi münasebetlerde bir zamanlar başına geleni kendi içerisinde tekrar eder. Bu da hakimiyetin sürdürülebilirliği için zaruridir. Çocuk yaşta yaşanan cinsel davranışın şuur alanından uzak kaldığını ve fakat ileriki yaşlarda duygusal yaşantıyı bizzat derinden ve kökten belirlediğini hesaba katarsanız, unutmuş olduğumuzu düşündüğümüz, şuurunda bilincinde olmadığımız hadiselerin aynen faaliyet halinde olduğunu yakından görebilirsiniz. (Tarihin milletler için olduğu gibi fertler için de ayrı gayrı değil de yek pare bir bütünlükte sirayet ettiğini aklımızda tutalım.) Bunu hem millet olarak başımıza gelen belalara bugün için verdiğimiz tepkiler doğrultusunda hem de ferden başımıza gelen felakete verdiğimiz tepkiler doğrultusunda söylüyorum. O yüzden bugün La ilahe illallah Muhammeden Resulallah diyerek Allah'dan gayrı ilah, ondan gayrı güç olmadığını söyleyen insanların meclis kapılarında bir başkalarına iş gördürmelerine, dünyayı ahiretten daha çok severek ondan gayrı güce biat etmelerine hayret etmeyin, onlar ya gafildir ya haindir; ne de olsa gaflet de bir hıyanettir. İlk emir oku olduğu için, ilk yasak da ahmak olmandır, her şeyden evvel bizim ânı Kurân'dan işittiğimiz ahmak olmanın bir suç, haram olduğudur. Gelin görün ki bugün ortalık ahmaktan geçilmiyor...

Uzun lafın kısası esasında biz insanlar başı boş değiliz, öyle dünyaya fırlatılmış da değiliz, bir mesuliyet dahilinde gönderilmiş durumdayız; insan olarak yaratılıp konuşan bir yaratık olduğunuz için, ve tabii ahlaki bir örtünmenin zorunluluğuyla gerçeği yeniden hatırlamak koşuluyla gayb eylediğimiz için; ki bu tam da Adem aleyhisselam'ın şeytanın vesveselerine kanarak yasak ağaçtaki meyveyi yemesiyle birlikte gerçekleşmiştir; bu da cennetten, yani herhangi bir ihtiyaç duymaksızın bir tamlığa sahip olduğumuz yerden dünyaya gönderilmemize sebep olur. Tam da cennetten mahrum kaldığımız ân mahrem bölgelerimizin belirgin olduğunu görürüz yani deliklerimizin; artık her biri arasında bir berzah bir engel olmak koşuluyla bir kadın ve bir erkek, insan ve cin, ölüm ve yaşam, cennet ve cehennem "söz" konusu olmaya başlar.

Dikkat ederseniz Yûnus Emre bir şiirinde tam olarak şunları söyler; yer gök yaratılmadan, can bedene girmeden, şeytan lâin olmadan, arş oldu seyran bana. Bu beyit tam olarak Adem'in henüz daha balçık ve ruh arasında olduğu bir zamana arafa işaret eder, daha henüz ruhun vücuda sirayet etmediği, canın bedene girmedeği zamana, kendini yer ve gök arasında bulan ve bir tapınak inşa edecek olan konuşan varlığın daha henüz tam anlamıyla halk edilmediği zamana ve en önemlisi şeytanın henüz lanetlenmediği zamana işaret eder. Peki nasıl olur da tam da bu zaman, bu ân Yunus Emre için arşın seyran olduğu bir zamana

denk gelir, çünkü Adem balçık ruh arasındayken Hakikat-i Muhammediye yaratılır. Çünkü yaratan, harfi takip ederseniz kendine yâr edendir. Bunun yanı sıra yer ve gök arasında dört temel anasır olduğunu, unsur, element olduğunu hatırlayacak olursanız hava, su, ateş ve toprak tüm bu dördünün de ölümlülüğünün ötesinde; cinlerin ve insanların yaratımının ötesinde bir beşincinin, nûrun olduğunu görebiliriz. Öyle ki Allah'ın nûru, güneşin doğuşuna da batışına da nisbeti olmayan bir yerde, ateş olmaksızın tutuşur ve cümle kün emri ile gün yüzüne çıkmış ve kaim olmuş ol'ân kainatı, büsbütün varlığı ve varolanı kuşatır.

Şeytanın insana secde etmiyor oluşunun sebebinin "öz varoluştan önce gelir" olarak savunduğunu hatırlayacak olursak; aynı zamanda bir cin olan iblis yani şeytan demiştir ki ben hava ve ateşten yani maricden yaratıldım, o ise topraktan ve sudan bir balçıktan yaratıldı ben ona secde etmem, özüm gereği daha üstünüm, onun varoluşu süresince yaptıkları beni ilgilendirmez; tıpkı sırf bir anadan doğuşu itibarıyla kendini bir tanrı ve bir başkalarını emrine tabi olmak zorunda olan birer hayvan olarak görüp dinine girişini imkansız kılan Yahudi zümreler gibi ya da sırf biyolojik bir sebep ile karar ve irade harici sahip olduğu özellikten ötürü insanları siyah beyaz gibi ırk ayrımlarına sürükleyen kavimler gibi... 1930'lu yıllarda odağımızı yalnızca Nasyonal Sosyalist Almanya dönemine çeviriyoruz ve dikkatimizi Hitler çekiyor, az olsun Türkiye'ye dönerseniz 1931'de Mimar Sinan'ın mezarının açılıp kafatasına bakıldığını, mükemmel Türk'ün arandığını görebilirsiniz, bulamcanın geri kalanını çözmekse size kalmış.

Şu son aylarda dikkatimi çeken bir husus şurası ki, ne denli ilgisi vardır tam kestiremiyorum fakat cins kelimesi tam da cin ve ins'in birleşmesi ile meydana geliyor. Yûnus'un şiirine dikkatimizi verirsek eğer henüz daha mahrem bölgeleri belirgin olmadan, delikler peyda olmadan, ruh zahiri vücudun mürekkebi olmadan, yine bir şeytan ve kimi alimlerce baş cin olarak addedilen hâris Adem'in vücuduna haset etmeden, nasıl oluyor da arş bir ins'âna seyran oluyor? Yûnus'un şiirlerini bir zamanlar yazılmış olduğu harfe sadık kalarak okursak eğer 'ona' diyeceği zaman bu ifadeyi elifle başlattığını ve bir elif miktarı da uzatarak 'âna' dediğini görürüz, o ânı paylaştığım bir başkasıdır. Bu şu anlama geliyor ânı kurân okunaklı çehrenin, Ahmed'in (sallalahûaleyhivessellem) bize aktardığı RAhmetin, merhametli bi ilâhın sözünün ile ismi Allah rahman rahim olarak başladığını görüyoruz, biterken de minel cinneti vennas olarak bittiğini; kimden geldiğini ve kime seslendiğini baştan sona duymamız için aktarıyorum bunu.

Cinnetler, cinayetler, cin atına binenler, cinlenip sinirlenenler, inin cinin top oynadığı mahaller, ateş saçanlar, kızgınlaşanlar, bozgunculuk yapanlar... Baş cin olarak da anılan Hâris, Adem'in vücuduna ateşten kızarmış hırs dolu

gözlerle baktığında, yani Yûnus'u yeniden anacak olursak yer ve gök yaratıldığında, cân bedene girdiğinde, şeytân lâin olduğunda ve yine arş bize seyir-i ân olduğunda; tıpkı hasetle bir başka kardeşinin annesini emdiğini gören bebeğin attığı öldürücü bakışta, kem gözde olduğu gibi; hırsın, ihtirasın ve haresenin varlığını görmek tüm bu yaşananları daha bir aydınlık zemine taşıyor gibi. Bir zamanlar başını beladan kurtardığımız Fransızların İstanbul'u işgal etmesi, onları ayakta alkışlayan Ermeni ve Yahudiler.... Bir zamanlar Yahudilerin Filistin topraklarına girmesini yasaklayan ve onları iki kavim hâlinde göçe zorlayan Roma ve bu yasağı kaldıran Yavuz Sultan Selim... yine aynı kavimlerin bir yerlerden kovulmasıyla 1490'lı yıllarda Türkeli'ne akın akın gelmeleri...

Hırsta, hariste, ihtirasta kendini gösteren harflerin hareseye de yansıması bir tarafla şunu gösteriyor; çöl tankı olarak da bilinen ve oldukça zor koşullara dayanıklı olan develer çölde çok sevdikleri bir dikenin yediğinde, onu çiğnediğinde, dikenin diş etini kanatmasına aldırılmaz ve o kanın tadından sarhoş olup giderek kendini durduramaz bir hâle gelir, o öyle mayhoş bir tat verir ki deveye cinsel bir birleşmede olduğu gibi, kendini kanatmaktan haz almaya başlar ve nihayetinde kendi canına kıyar, kendini kendi kanında boğarak ve bundan zevk alarak öldürür... Belki bir Yahudi olmasından ya da şeytana ruhu satmasıyla bir yola giren Faust'un yolunu takip etmesinden kaynaklı olsa gerek; konuşma tedavisinin ustalarından olan Sigismund Freud, çenesinden onlarca kez ameliyat olmuş ve ömrünün son yıllarında asla konuşmamıştır ve son-uçta ötenazi ile yaşamını sonlandırmıştır.

Ve ilginç olan ise cihan harfleri en sıcak kıvamındayken İngiltere'de olan Freud'un kaleme aldığı bir metinde; canlı hücreyi, temel motivasyonlardan ve hedeflerden (telos-amaç) biri olan "aşkın" yanı sıra ölümü arzulayan bir canlı olarak kavramlaştırır ve bu gayet tabii onun sonunu belirler. Havanın, ateşin, su ve toprağın; dört temel anasırın içerisinde vücut bulan ve diğer hayvanlar gibi belli bir döngüyü tekrar etmeye mahkum bir yaratık olan develerde bir başkası, yani sahibi olan bir insân ona engel olmazsa giderek zevk aldığı hırsından, ihtirasından ötürü kendi kanında boğulacaktır. Tam da bu olaya harese adı verilir, kendi kardeşinin kanında, kendi kanında boğulmak ve bundan, bu ateşli hâlden zevk almak...

Ölen hayvandır, aşıklar ölmez demiş Yûnus Emre, ne güzel demiş selâ'm olsun.